

Helytörténet - A Klauzál téren lakott Vili, a veréb

Szerző: tn
2012. április 04.

A Klauzál térről manapság már csak a csarnok és a játszótér jut mindenkinek eszébe, holott érdemes mást is tudni a közterületről. Volt rajta színház és 2-es villamos is, megénekelte az LGT, sőt, Gémes József híres rajzfilmjének helyszínét is szolgáltatta.

A kerület legnagyobb terének első neve Stephans Platz volt, majd 1874-től István tér lett. 1907-től a reformkori miniszter után nevezték el Klauzál térnek. Váradi Antal azonban nemes egyszerűséggel „egy istenverte pizsokfészeknek” nevezte írásában. Erre a helyre húzta fel Miklósy Gyula vidéki színikazgató az István téri Színházat, a harmadik fővárosi magyar színházat, miután megvette a Ligetben felállított gyermekszínház épületének fa és vasvázát. 1874-ben egy tűzvészben elpusztult az intézmény, ekkor állították a helyére a ma is ott álló csarnokot. Akkoriban egyszerre öt vásárcsarnok is épült a fővárosban, a Klauzál téri lett a III. számú.

Kevesen tudják, hogy a régi 2-es villamos keresztül szelte a Klauzál teret, a Népszínház tér (mai nevén Blaha Lujza tér) és a Király utca között. A belső-erzsébetvárosi vonalat 1911-től helyezte üzembe a Budapesti Városi Villamos, a két végállomás pedig a Festetich utca és a Dózsa György úti MÁV aluljáró volt.

Ezt a teret énekelte meg az LGT a Miénk itt a tér című dalban, amely így kezdődik: „Miénk itt a tér, mert mi nőttünk itt fel, / A ház is a miénk, mert mi viseljük el, / Nekünk kevés fény jut, árnyékból van több, / Sötét szobánkban a pók rossz hálót köt.”

Itt játszódik tovább a Vili, a veréb című rajzfilm is, amit 1989-ben készített Gémes József. A történet szerint a Klauzál téren lakó Paraj Vilmos (hangja Igaz Levente) rossz gyerek. Dolgozat miatt betegséget színlel, és bántja az állatokat: vízpisztollyal inzultálja Cilit, a macskát (hangja Esztergályos Cecília), és légpuskával lövi a tér verebeit. Ezt észrevéve egy madáretető idős hölgy – valójában Verbéna, a verebek tündére (hangja Tolnay Klári) – jó kisleányává változtatja Vilit mágikus spray-flakonjával, majd annyira belejön a mutatónyába, hogy végül verébbé változtatja a kisleányt. Az alkotó nem akarta egyébként szebbnek láttatni madártávlattól sem a teret, mint amilyen valójában.

A nyolcvanas években a Klauzál tér környékén mintaszerű rehabilitációs programot valósítottak meg, mely figyelembe vette a hagyományokat éppúgy, mint a bentlakók kívánságait, és nagy összefüggő zöldfelületek létrehozására is törekedett. Ma leginkább a hatalmas játszótér miatt látogatnak ki a családok.